

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. ΠΕΛ. VII 13/1970

^{A!}
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Δεκ. 1969 / 17-10-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Ἀνδρίτσα...
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας Μερχοῦς,
Νομοῦ Ἀρχολίδος.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Ἀνδρῆς
Ρεφανιάς..... ἐπάγγελμα Ἱδιόδομος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Ἀνδρίτσα - Ἀρχολίδος...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... τρία.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Κωνσταντὸς Λορέντζος.....

ἡλικία 68... γραμματικαὶ γνώσεις ἀπὸφορῶς.....
Ἀμφοτεροῦ..... τόπος καταγωγῆς Ἀνδρίτσα

β) Σταθ. Πανός Μ. τὸν Στάθ. ἀπὸφ. Ἀμφοτεροῦ,
μαστοῦς Ἀνδρίτσης

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ;
.....

Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρόν. διάστημά. ἐνός. ἔτους.

- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ἀνθρώπων. ἐστ.
γαιοκτήμονα Ἕλληνα μέχρι τοῦ 1900 καὶ ὅπου δὲν φυν. τὴν ἐξουσίαν.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; διατηρεῖ τὴν. περιουσίαν συγκεντρωμένην καὶ
τὴν. διανεμῶνται. 2 τέκν. μετὰ τὸν. θάνατον τοῦ
πατρὸς.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *ὡς οὐκ οἶμαι καὶ ἐν γεωργίαν καὶ ἐν κτηνοτροφίαν*.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *ναι*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *ὡς ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐπιχρυσίων*
ὡς οὐκ οἶμαι καὶ ἐν γεωργίαν καὶ ἐν κτηνοτροφίαν.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... *Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...*

ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐπιχρυσίων.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; *εἰς εἶδος*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίαν εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; *ὡς οὐκ οἶμαι*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *ὡς οὐκ οἶμαι*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου τοῦ ἐπὶ ἡγήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *ὡς οὐκ οἶμαι*

β) Ἐπὶ ἡγήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *ὡς οὐκ οἶμαι*

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με̐ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (με̐ καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με̐ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; . . .

Ελληνιστικό διαζύγιο με πρεσβυτέρους.....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
 σας ; 1928

Ε'. Από πότε χρησιμοποιούνται : το σιδηρούν άροτρον και οι γεωργι-
και μηχαναι εις τόν τόπον σας ; ... 1927... το άροτρον
1965 Σελαντισινη μηχανη...

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ;

Ποιος κατέσχευε το άρσενικό τούτο ή από πού έβγαινε ή προμήθεια αυτού ; Έχρησιμότητάς το και με νόθευση

και δι' εμεν ας τω πατρι και δι' εμεν και ο
 ιωαννης και η μαρια και οι αδελφοι σου. Αμην.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ή φωτογραφία)ν) εκάστου τύπου
σιδηροῦ ἄρδου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. χρέιδα 4. ... 7. καβουλε, 10. πρεχμός

2 5. Σπύριδων 8

3. Καντάρ. 6. Κανταίν. 9.

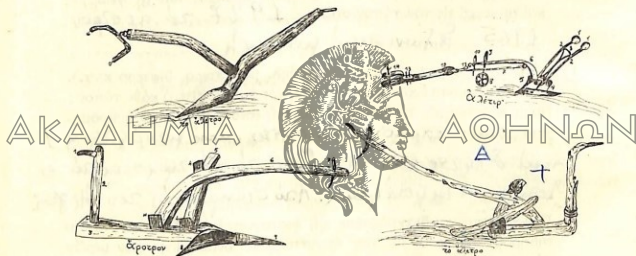

2) Τρακτέρ (από πότε είναι εν χρήσει;) ... 1967

3) Μηχανή θερισμοῦ ~~14~~

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
 5) Μηχανή άλωνισμού
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον
 τὸ ἰδιὸν ποῦ.....

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

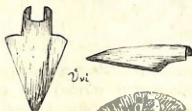
1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(¹) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων· δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

2. Ημερ. λήψ. βιβλίου από βιβλ.

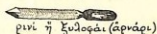
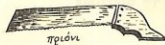
- 5) Ποιον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρόστρου;.....

6) Ήτο (ἦ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ;

ηρο...εμ...οιδιρου.....

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *ἐχρησιμοποιεῖτο βόες καὶ ἵππος*
 β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ;
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.). *Ν. Δ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

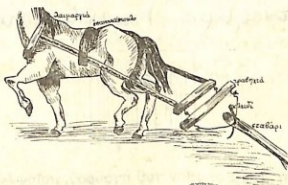
- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *U*

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Ε. Λ. Χ. Κ. Π. Ρ. Χ. Μ. Σ.*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ;

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποία
 ἢ συνήθεια εἰς τοῦ πόπον σας Ζυγίζω. Σ. ἄλογοι.
Ἰδιοκλήτης. τῶν ἄλλων καὶ σπανίως. αὐτὸν
φυνάμει......

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

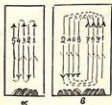
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένης αὐλάκας (αὐλακίδες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

μ.ε. ... μὲν ὄργω... ... κατὰ ... γραμμὰς ...

ἢ ὄργωται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

μ.ε. ... μὲν ὄργω... ... περιφερειακῶς ...

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπέρεις ἢ σπορίεις, ντάμιες, οἰασίες, μεσδράδες κ.λ.π.);

... ἐγένετο καὶ γίνεται ... εἰς ... σπορίεις ...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); μὲ αὐλακίαν; ... μ.ε. μ. ...

... μεσδράδες ...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; ...

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ...

... ἡ ... διάνοιξις τῶν αὐλάκων ... πλαγίως ...

ἢ ἄλλων. Εἰς τὰ σπέρματα σου . . . καὶ . . .
ἐλπίειν . . .

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *μόνον ἐν ὀργωτικῇ μαζὰ τὴν ἐναρξιν τῆς καλλουργίας...*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπατήσατε ὁμοίως, ὡς ἄνωτέρω)

Στα κεντρικά είναι διπλό τμήμα.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφειθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νάπασιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Ε.οι...Εν... (1) ...εργασ. φέρουν... Χ.Ο. Παρ. Ζα...

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, μυχανθῶν, κηπευτικῶν φιδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ἀπὸ 20.6.2020 ἕως 22.7.2020

- 5) Ποια έργα λεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν.
π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; .. χρησιμοποιοῦνται ..
εἶναι .. ποδία ἔξ τῆν δισάκων .. θάψαν .. τὸν ..
σπόρον .. καὶ .. τὸν διασκορπίζουσιν

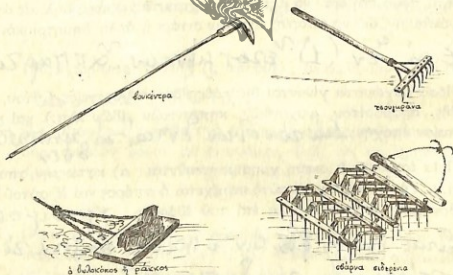
- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουΐτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἄλλει-
 ψειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἅκρον
 τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; *ὡ. καὶ χρῆσις.*
ἐφ. ν. α. δια... πρὸς ἐλαιοφαιδῶς σιδηρᾶς
ράβδου... πρὸς... θανατέντας...

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
 σμα, διβόλισμα); *ἰσοπέδωσις γίνεται πρὸν...*
ὡς... πρὸς... δικ. σβάρνισματος...

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα,
 τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
 περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
 διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
 διάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἡ σκαφή ἐφ. ν. α. πρὸς... πρὸς... πρὸς...
τα... πρὸς... πρὸς... πρὸς...

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
 που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Π.α. π.ό. σκαλίσμα. π.ό. κήρυον. ἔχρησι. μοι. εἰ-
πο. π.ό. σκαλίστη. ρ. ε.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

Π.α. γ. γεωργ. β. βοιδ. σ. σ. ἢ γ. γ. αἰ. α.
μαί. π. α. π. α. υἱ. α.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου

εἶδους. ἡ καλλιέργ. γ. ν. ο. ἡ σπορ. α.
μό. ν. ο. π. α. πο. α. σ. α.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.τ.λ.

Π. α. τ. ο. σαν. ἔ. κ. α. -
α. κ. ρ. β. ἔ. ο. πο. α. υἱ. α. καὶ γ. α. π. ο. τ. ρ. ἰ. β. ἡ.
.. μό. ν. ο. ... πο. α. σ. α. υἱ. α.

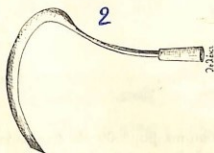
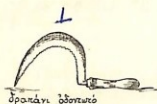
- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς)
καὶ ἄλλως: ἔσπ. ἔρ. ν. ο. εἰ. δ. αὐ. λ. α. τ. α.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α.' Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) τὸ ἀγρίον
ἀγρίον με τὸ δρεπάνι

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΔΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) με τὸ δρεπάνι

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....
Ἡ κόψη τοῦ δρεπανιοῦ ἦτο ὀδοντωτή

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
Ἡ χειρολαβὴ ἦτο μαλακὴ ἀσμένειον ξύλον· ἦτο δὲ δοκὶ τῶν ἀν. 1 καὶ 3
ἐκονισμένον

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα· (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ὁ δὲ... ὁ δὲ ἀντιπρόεδρος...

- 6) Ἡ το παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμῃ) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσέως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὁσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.). *Ο. Νερισμός. Ρεβιθιά. Κριθιά. Τροφιά. Χεῖρας. μέ. τὰς... χεῖρας...*

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἑθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτήριον μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. *Ε. ἑπ. ἱ. φαντο εἰς. ὕψος. 0.40 μ. καὶ ὁ μῆκος ἑπ. ἱ. φαντο εἰς. ὕψος. 0.40 μ.*

- 2) Οί στάχυες πού ἔμεναν (ἢ μένου) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ἐλεγοντο*.

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἀλλὰ πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς,
πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα ; *Ο. ὑπερφῶν ἀπεβύγε ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους. τὰ χερόβολα καὶ τὰ ἐρμάβενε ἄλλος, ὁ ὀπί-
ω. μαζεύει αὐτὰ. τὰ δράγματα.....*

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεῖρες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίεσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς). Οἱ χεῖρες ζοπο-
νεῶνται ποσὸν, καὶ αἱ κεφαλὴ αὐτῶν.
στα χύων. διεσταυρῶνται, ἔωπε δεξιὸν.
40. χεῖρες......

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *Καλῶν καὶ... ἀγκαλιές...*

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν ; ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι, δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποιοῦν ; *θερίζουν...*
ἄνδρες καὶ γυναῖκες... ἐκ τοῦ χωρίου...

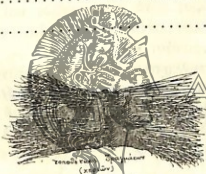
2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐξακοπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). *ὁ δ. σ. πρὸς φαγῶντα...*
εἰς ξύνα χωράφια, ἢ κείθοντα μετὰ μεροκάματο...
καὶ... ἀμοιβή... εἰς εἶδος σιτηθῶντος...
τοῦ μεροκάματος... ἀπὸ μετὰ... φαγῶντος...

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *ἐξ αἰτίας...*
ἐξ αἰτίας γὰρ καὶ σιμῆς... ἐξ αἰτίας...
τοῦ πρώτου σταδίου... γιὰ νὰ μὴ...
καὶ πρὸς τὴν...

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

τοὺς στάχους.. ἔδενε.. ὁ.. ἀνδρὶς.. καὶ.. ὁ.. ἰδίας.
τοὺς.. μετέφερε.. ὡς.. ἀγκαλιές.. καὶ.. δεμάτια
ἐδένοντο.. μὲ.. σπάρτα.. ἢ.. ἐχρησιμοποιεῖτο
εἶτο.. ἐργαλεῖον.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

καὶ.. δεμάτια.. συνεκεντρώνοντο.. εἰς.. ὠρισμέ-
να.. μέρη.. καὶ.. ἀποθηκεύοντο.. ἀγροῦ.. καὶ.....
ἀνά.. (4).. εἰς.. ἀποθήκην.. ἐποθετοῦντο..
καὶ.. ἐν.. ἐκείνῳ.. ἔτη..

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; ἤρχισεν ἀπὸ 1912.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... *ἔχεται κατὰ φῶνα καὶ ἄρτους...*

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν. *Ἐγένετο ἡ ἐξαγωγή μὲ ξιμῆρι καὶ σήμερον γίνεται μὲ τὸ ἀλέτρι.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἑσσηνίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐσσηναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ἐσσηνίζετο κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐσσηναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Ἐσσηνίζετο κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐσσηναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Ἐσσηνίζετο κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐσσηναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον, (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *Ἐθερίζετο ὁ σανὸς μὲ δρέπανον καὶ κόσσαν.* (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Μετά τὰ κόχνη αὐτὴν εἰς τὸν ἄλλον
 οὐρανὸν ἐκτίθετο. Ἀ.ν.δ. ... ε.σ. ... ἀμέλει. χ.ι.δ.δ.
 Ἰερὸν δ.δ. ... τὰ δ.ε.δ.μ. ἐκτίθετο. φ.ε.δ.δ.δ.δ.δ.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἄλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Συνεκεντρώνοντο εἰς τὸ ... ἀλὼνι ...
~~τοῦ χωρίου κατὰ τὰν (σεμρὴν)~~

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλωνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους, λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ...

Θεμωνιά ... τοποθετοῦνται ... κατὰ τὰν (σεμρὴν)

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἄλωνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι; ...

Ὑπῆρχεν ... ἀλὼνι ... ἀπὸ ... ἐκτίθετο ... χωρισμός
 τοῦ ... καρποῦ ... ἀπὸ ... ἄχυρα εἰς ...
 ... χωρὶν

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν; ...

Ἐντὸς ... τοῦ χωρίου ... ἔξω ... κατὰ
 εἰς ... θέσιν ... ἀπὸ ... θεμωνιάστρα ...
 τὸν ἄλωνισμόν

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Τὸ...*

*ἀπὸν. ἀνήκει εἰς πολλὰς. ἐκαστὴν καὶ χρῆσι-
μοποιεῖται ἀπὸ τῶν πρῶτων. ἀλλοτρίωντα καὶ ἔπειτα
στ' ἄλλοι καὶ τὸ σὰρ' αὐτοῦ μετεβέβηκεν καὶ δευτέρως.*

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *Ἀρχιτε...*

ἀπὸ τῆς 10. ἰουνίου καὶ ἐξελήκεν κατὰ τὰς 15. Ἀύγουστου

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Τ. α. εἰς. 2. μ. κεντ. οὐλῶν*

ἀλῶν. καὶ. ἐκαστὴν καὶ πλάκες (πετράλωνα).

Αἱ. πλάκες συνήλθον. ἐν αὐτῇ. ζεστ. ἔχοντες...

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο)· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). *Πρὸ. τῆς. ἐν. ἀρ. ξ. ε. τοῦ. ἀλωνισμοῦ.*

*ἐγίνετο. καθαρισμός. τοῦ. ἀλῶν. καὶ. γεωμό-
τικ. ἐπάλειψις. διὰ. μείγματος. κόπρου. βοῶν
καὶ. ἀχύρων.*

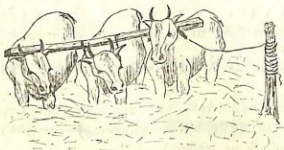
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωπι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Ἄν. 1. Ἰαν. 14.*

*ν. ε. π. 10. π. ὡ. π. 11. ἡμέρα. 11. ἡ. ὥρα. 11. π. 11.
εἰς... Κυρ. καὶ...*

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

τοποθετεῖται καὶ ἀρχαῖς ἐπὶ τοῦ στήθεος ὁ ἐκείνου
ἐπὶ τῆς ἐπὶ τοῦ στήθεος καὶ διὰ τὴν διὰ τὴν
ἐπὶ τῆς ἐπὶ τοῦ στήθεος καὶ διὰ τὴν διὰ τὴν
ἐπὶ τῆς ἐπὶ τοῦ στήθεος καὶ διὰ τὴν διὰ τὴν

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

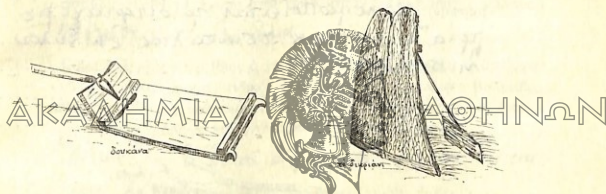
Πολλοὶ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιοῦ ἐξήμισι στῦλος, ὑψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ οὗ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. εἰς τὸ

μέσον τοῦ ἀλώνιοι ἐπὶ τοῦ στήθεος καὶ ἐξαρτῶ-
νται σχοινίον διὰ τὸν ζῶον. εἰς τὸ ἀλώνιο
ἐξαρτῶνται... μὲν βάρδεται (θελείει) καὶ ἐξαρτῶ-
νται...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλώνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). *Τὰ ἴδια
 γίνονται. μετὰ βάρειαν (ἀλλοίαν). καὶ ἔτι πλεονεξία
 καὶ δύνανται γίνωνται. ἐδὲν ἐστὶν τὸ νικητικόν, ὁ δὲ
 ἐκείνους. ὁ ἐκείνους γινώσκων, τὸν δὲ ἀποφασιστικόν.
 μετὰ ἐξουσίας. ἐστὶν καὶ διὰ τὴν κόπην καὶ βαρύναν*

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιοῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνα, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μετὰ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

*Εἶτ. ὁ λ. γ. α. δ. δημητριακά. ἐκρησιμοποιεῖται τὸ
 νικητικόν. διαστάσεις... 1,50 μ. μήκος καὶ 0,50 μ.
 πλάτος. εἶχε δὲ δώδεκα σεφάκι. δουκάν,*

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

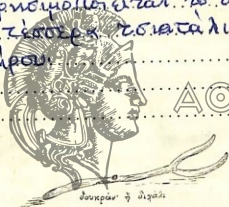
Ἀρχίζει περὶ τὰς ἑννέα καὶ τεθώρακι.
Περὶ τὰς πέντε ἢ ὦρα.....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἷς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Χρησιμοποιεῖται τὸ διπριανι με
ζυγία ἢ τέσσαρα ζυγία τὰ λιοι ἐν ξύλῳ.
ἢ σιδέρον.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

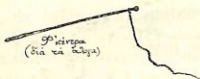

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ; ... Ναί

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Ἦτο καὶ ὀνομάζεται βίτσα καὶ εἶχε
μῆκος, πύλον καὶ δουρί, περὶ τὰ 2 μέτρα.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. *Δεν εἶπαρκει οὐδὲ μάλιστα. Μία στρώσις καὶ... ἡμέραν.*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Λέγονται... Δειδιά

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνασταὶ καὶ ἀγωνισταί), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελαμβάνουν τὸν ἀλωνισμόν...

Ἀλωνίζε. δ. ἴδιος. δ. ζῶα καὶ με ἰδικά του ζῶα.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Υπῆρχε μέσον χωρισμοῦ, διὰ τοῦ δι. μαλα-ριου.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Ὁ... κόπανος. ἐλέγετο. δι. μαλάρι. χινόζακ... κυρίως ἀπὸ πουρνάρι καὶ πλατάνινά. καὶ εἶχε μήκος 1,5 μ. καὶ πᾶχος 0,05 μ. τὸ σχῆμα του ἦτο οὗτο.

с.с.р.п.о.в.

- 3203948451.248 8472833

- ### β'. Δίχνισμα

-
- (5'21nov)

— 25 —

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο... *δ. θωρόδ...*

αἰχε... σχήρα... ἐκίμνεις... αἰγροειδὲς... ἀέκ...
ἐπαφρῶντα... ζῆνσε, σὺν... ἐλ.έ.γετο...

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυγὰρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο... *ῤ.νε.ται... καὶ... φρυγ...*

μέ.ζο... δι.κρί.α.κ.ι... καὶ... πω.τό.πιν... δ.ζαν... λι.γρο.αἰ.ν...
πό.δ.α.χυρο... μέ.ζο... ξ.ύ.λι.κο... β.τυ.α.ρ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμιζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

κ.αὶ... ἄνδρες... καὶ... γυναῖκες...

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

ἀε.χον.ται... κό.τσ.ε.λα... ἀπο.χω.ρί.ζε.ται... μέ.ζο...
δ.ρ.ι.μό.νε...

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῆσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

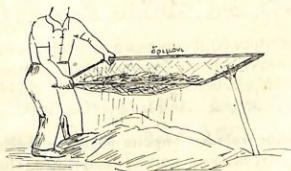
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Χωρίζονται μέν δριμόνι,

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἡ δὲ ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

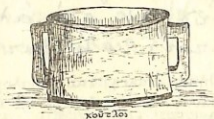
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μέ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μέ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

Επλήρωσον τι σου ε...

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχθυογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) *Κερεβόνομα 26 αγραφύλαμα τινο*

καὶ ἐλθόντα. καὶ ὁ ἄστυς δὲν εἶχεν ἰδιώματα. ἦσαν
ἔχρηστοι ποιεῖν τὸ μίμνησκον. Χρηστὸς εἴ. 14. ὁ μαδὲς
τὸ μίμνησκον ἦν τῆς θυμολογίας. ἡ δὲ τῆς
ὁποῖαν ἔδωκε ὁ μαδὲς. ὅτι εἶχε ἐκ χρηστῶν.

- 3) Πού ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) Ἀποθηκεύετο ἐντὸς τῆς οἰκίας...
σε πασσαλὶα ἀπὸ γέφυρας.....

- 29 —

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ..*ἡ περὶ μενέεω εὐφραν...*
..δ. χυρδνα. κημσίων. πειρ. ἀνίση......

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;

..Ἄ. ν. ἐρίνετο. διαλογμ. και. ἡ. ν. ἐρίνετο.
? ἐρίνετο. σὰ. ἀλῶνι. ? ἐδιαλεγοντο. ἀπὸ.
..τοῖς καλὺτεροῖς. στάχυς......

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

..Ἄ. ν. ἐρίνετο. σὰ. ? ἐρίνετο. πλεῖστον. τι.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται. πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Δ'. ΕΘΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

..? Ἀποκριές......

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

..Ἄ. κυριακά. τῶν. τριωδίου, τὰ. βράδια.
..σὰ. ἀλῶνι. πρὶν. χωρὶς......

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

φανός.

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

παιδιά.

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; *Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος;.....

ἐκ τῶν παιδιῶν.

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Μετά τὸ φακὸν γίνεται συχμὴν ὥσ-
τε τῶν κασιόνων καὶ ἀνκνίζονται.
ἡ φωτιά! ἔλασε λαθεῖ χοροὶ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Κατὰ δύναμιν ὑπερκεντρῶς τὴν πυράν
ἐκ τῶν κασιόνων.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Π ρ ό ς
Εν Ακαδημίαν Αθηνών
Κέντρον Ἑννεως Ἑλληνικῆς
Παιδαγωγίας
Εἰς Αθῆνας

«Ἐρωτηματολόγιον διὰ Γεωργι-
κᾶς Ἑργασίας».

Ἔχομεν ἐνὶ εὐχαρί καὶ
ἀποδείξωμεν ὑμῖν ἐνθυμέ-
τως Ἐρωτηματολόγια διὰ Γεω-
ργικᾶς Ἑργασίας ἐν καταγραφῇ
πρὸς Συγκριτικῶν Στοιχείων Ἀντι-
θέσεως.

Ἐν Κεφαλαρίῳ ἐν 17-10-76

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Συμπλήρωμα: 1

Μετὰ εὐχαρί

ΟΗΝΩΝ

Μεταφράσας.

Κοινοποιῖται κ.

Ἐνδελεχτικῶν Στοιχ.
Στοιχείων Ἀντιθέσεως.